

LINGUISTIC INTERFERENCE BETWEEN ENGLISH AS L2 AND FRENCH AS L3 ON THE BASIS OF LEXICAL FALSE COGNATES (FALSE FRIENDS)

JAZYKOVÁ INTERFERENCIA MEDZI ANGLIČTINOU AKO PRVÝM CUDZÍM JAZYKOM (L2) A FRANCÚZŠTINOU AKO DRUHÝM CUDZÍM JAZYKOM (L3) Z HĽADISKA LEXIKÁLNEJ ROVINY NA BÁZE TZV. ZRADNÝCH SLOV

ANDREJ TIMKO

¹ *Technická univerzita vo Zvolene, Ústav cudzích jazykov, T.G. Masaryka 24, 96001, Zvolen, +421 455206456
andrej.timko@tuzvo.sk*

Abstract

Linguistic influence of one language on the other is the subject of research of many linguists as well as methodologists of foreign language teaching. This linguistic issue is known as the crosslinguistic transfer. The impact of the first foreign language (L2) on the second foreign language (L3) acquisition plays an important role and can have a positive as well as negative effect. Crosslinguistic transfer can have a considerable impact on all linguistic levels. Structural identity between the first foreign language (L2) and new or the second foreign language (L3) is indicated as a positive crosslinguistic transfer. Meanwhile, the structural difference between two languages and its impact on the second language acquisition is known as a negative transfer or negative interference. The role of a teacher of foreign languages is to minimize elements of negative linguistic interference by means of comparative linguistic methods and comparison of individual language systems for better understanding of possible similarities and/or differences between them. The paper deals with negative linguistic interference on the lexical level namely on the basis of false cognates (false friends) and their impact on the French as the second foreign language (L3) acquisition based on the previous knowledge of English as the first foreign language (L1).

Keywords

third language acquisition, multilingualism, interlanguage, crosslinguistic transfer, negative linguistic interference, lexical cognates, false cognates (false friends)

---

1 Úvod

Osvojovanie si druhého cudzieho jazyka (L3) bolo v mnohých lingvistických a didaktických štúdiách v dávnejšej minulosti chápané ako nadobúdanie znalostí a osvojovanie si druhého (L2), t.j. akéhokoľvek nematerinského jazyka. Rozdielnostiam a prienikom medzi osvojovaním si prvého cudzieho jazyka (L2) a osvojovaním si druhého cudzieho jazyka (L3) či ďalších cudzích jazykov sa nevenovala dostatočná pozornosť a všetky jazyky, ktoré prichádzajú a ktoré si učiaci sa osvojujú po nadobudnutej znalosti materinského jazyka, sa vnímali jednoducho ako cudzie jazyky. V posledných desaťročiach sa však lingvistický a didaktický výskum začal viac zaoberať aj konceptom viacjazyčnosti. Výskum sa začal zameriavať aj na skutočnosti, v akom poradí si učiaci sa dané cudzie jazyky osvojuje (ktorý cudzí jazyk je pre učiaceho sa prvým a ktorý druhým cudzím jazykom) a taktiež aj na vplyv znalostí a vedomostí, ktoré hrajú významnú rolu nielen vo vzťahu k materinskému jazyku, ale aj vo vzťahu medzi prvým a druhým cudzím jazykom, ich poradím a spôsobmi či procesom vyučovania a učenia sa týchto cudzích jazykov.

2 Osvojovanie si druhého cudzieho jazyka (L3) versus osvojovanie si prvého cudzieho jazyka (L2)

Vyučovacie procesy a osvojovanie si cudzích jazykov sú v Európe užšie späté od 90-tych rokov aj s vzdelávacou a jazykovou politikou EÚ, ktorá je založená na koncepte viacjazyčnosti. V oblasti cudzojazyčného vzdelávania sa tak na legislatívnej úrovni začína dostávať do popredia tzv. „didaktika súvzťažnosti a vzájomného pôsobenia jazykov“ (Escudé, 2014, 20). Ako uvádza Zázrivcová (2015, 12), začína sa konštituovať aj tzv. didaktika plurilingvizmu, ktorá berie do úvahy medzijazykové kontakty so snahou didaktizovať jazykový kontakt s cieľom prekonávať hranice medzi jazykmi, odhaľovať ich podobnosti a systémové prieniky, a to na lexikálnej, ale aj morfosyntaktickej, fonologickej či grafematickej úrovni. V súvislosti s rozvíjaním plurilingválnej kompetencie je potrebné spomenúť aj tzv. referenčný rámec FREPA (*Framework of References for Pluralistic Approaches*). Referenčný rámec pre pluralitné prístupy k jazykom a kultúram (FREPA) bol vytvorený ako nástroj, ktorého

cieľom je vytvoriť väzby medzi jazykmi, ktoré žiak pozná, alebo sa ich učí. Podľa Candeliera (2012, 6) ide o také didaktické prístupy, ktoré používajú vzdelávacie aktivity zahŕňajúce simultánny dôraz na viacero jazykov alebo kultúr. Súčasná didaktika plurilingválnej prípravy by sa preto nemala sústreďovať na oddelenú výučbu niekoľkých cudzích jazykov, ale práve na využívanie výhody predchádzajúcich znalostí materinského jazyka či jazykov v prípade viaclingválneho rodinného zázemia, ako aj prvého cudzieho jazyka(ov), a mala by využívať aj schopnosti žiaka postupne si konštruovať znalosť ďalších cudzích jazykov na základe týchto predpokladov. „Third language (L3) acquisition was once subsumed under the field of second language acquisition (SLA) in which a ‘second’ language meant any nonnative language acquired beyond the first. In recent years, a number of researchers have started to look seriously at the phenomenon of L3/multilingualism as a separate domain of inquiry” (Leung, 2007, 95). Podľa Hufeisenovej a Marxovej (2004, 312) by nemalo byť osvojovanie si druhého cudzieho jazyka (L3) ponímané na rovnakej úrovni ako osvojovanie si prvého cudzieho jazyka alebo ako jeho podskupina. Samotný pojem TLA (*third language acquisition*) tak nadobúda z lingvistického aj didaktického pohľadu vlastný špecifický význam, ktorý si zasluhuje hlbšie skúmanie, osobitý prístup a samostatný teoretický rámec, ktorý by sa venoval vzájomným vzťahom a prepojeniam materinského jazyka a prvého a druhého cudzieho jazyka. Zároveň by sa mal klásť dôraz aj na samotné poradie cudzích jazykov, v akom si ich učiaci sa osvojujú. „The term TLA represents the prototypical concept of the acquisition or learning of any language after the second language. The difference between SLA and TLA is so fundamental that it needs to be covered by a related new and different theoretical framework“ (Hufeisen and Marx, 2004, 313). Plurilingválna kompetencia používateľov jazyka ponúka priestor aj špecifickému didaktickému konceptu tzv. interkomprehenzie. Ako uvádza Zázrivcová (2015, 15), spomedzi didaktických stratégií ide predovšetkým o komparáciu (identifikáciu podobností a pravidielností medzi porovnávanými jazykmi), inferenciu (odvodzovanie významu netransparentných slov pomocou kontextu a okolitých transparentných slov) a podobne. „V texte sa sledujú tzv. transparentné a netransparentné zóny, pracuje sa s pojmi ako pozitívny / negatívny transfer“ (Zázrivcová, 2015, 15). Interkomprehenzia sa ukazuje ako vhodná didaktická metóda, ktorá by mohla pomôcť eliminovať nástrahy jazykovej interferencie medzi angličtinou ako L2 a francúzštinou ako L3 aj na lexikálnej úrovni a na úrovni tzv. zradných slov, ktorým sa budeme v príspevku bližšie venovať.

2.1 Rola materinského jazyka v osvojovanom procese cudzích jazykov

Princípy a prístupy konceptu plurilingvizmu uznávajú materinský jazyk a jeho rolu ako zásadnú a nezastupiteľnú východiskový bod pri osvojovaní si cudzích jazykov. S určitosťou môžeme tvrdiť, že by materinský jazyk nemal byť „vyňatý“ z mysle učiaceho sa pri osvojovaní si akéhokoľvek cudzieho jazyka, ale by mal byť aktívne zahrnutý do vyučovacieho procesu, pretože práve materinský jazyk poskytuje základnú bázu a mentálnu sieť vo fungovaní jazyka, ku ktorému by mali byť jednotlivé elementy systému cudzieho jazyka ako fonetická, morfosyntaktická, či lexikálna rovina zakotvené. Ako uvádza Štulajterová (2013, 91), materinský jazyk by sa nemal úplne vylúčiť z cudzojazyčnej výučby, naopak jeho uplatňovanie napomáha účinnejšiemu osvojovaniu cudzieho jazyka. To následne vedie k zdokonaľovaniu jazykového citu, schopnosti premýšľania, a tým aj k diferencovanejšiemu vyjadrovaniu ako v materinskom, tak aj v cudzom jazyku. Je nepochybne správne učiť napríklad angličtinu ako cudzí jazyk predovšetkým používaním samotnej angličtiny, ale absolútne zavrhnúť význam materinského jazyka, akoby neexistoval, určite nie je namieste. Materinský jazyk nie je pri osvojovaní si cudzieho jazyka naším „nepriateľom“, ale môže byť veľkým pomocníkom. Nikto nevstupuje do procesu osvojovania si cudzieho jazyka ako nepopísaná tabuľa, ale každý ovláda minimálne jeden jazyk – materinský. Učiteľ, ktorý ovláda materinský jazyk žiaka, vie ľahko rozoznať, že sa daná chyba v cudzom jazyku vyskytla z dôvodu jazykovej interferencie. To učiteľovi poskytuje cenný pohľad do spôsobu uvažovania daného žiaka v materinskom jazyku a jeho „pretavení“, niekedy nesprávnom, do cudzieho jazyka, a tým mu táto skutočnosť dáva možnosť adekvátne reagovať. Je pravda, že materinský jazyk má vo vyučovaní cudzieho jazyka tak negatívny, ako aj pozitívny vplyv. Učenie sa jazyka nie je lineárny proces, a preto je úplne normálne, že sa v tomto procese budú nevyhnutne vyskytovať chyby ako dôsledok silného pôsobenia materinského jazyka – v našom prípade slovenčiny. Nezriedka sa tiež hovorí o užitočnosti myslieť v danom cudzom jazyku. Tomu však predchádza dlhodobý proces, ktorý sa odvíja od myslenia v materinskom jazyku a ktorý musí byť, hlavne v začiatkoch osvojovania si cudzieho jazyka, dostatočne často a vedome iniciovaný. „Mother tongue is the point of reference for the acquisition of a foreign language. For this reason, it should not be blocked out “in the learner’s mind” during the process of foreign language learning, but rather should be deliberately and actively included in foreign language learning, since it fundamentally structures the mental language network in which all elements, units and structures of the new language will be anchored“ (Hufeisen, Neuner, 2004, 19). Môžeme tvrdiť, že materinského jazyka by malo pri osvojovaní si cudzieho jazyka postupne ubúdať, ale určite má svoje miesto aj vo výučbe cudzích jazykov. Predstavuje prirodzenú oporu, od ktorej sa môžeme odraziť a slúži aj ako vhodný nástroj kontroly porozumenia, zadávania inštrukcií či vysvetľovania a objasňovania gramatiky. Podobne platí, že čím viac sú materinský jazyk a

osvojovaný cudzí jazyk vzájomne príbuzné (napr. rovnaká jazyková rodina), tým viacej vzájomných vzťahov a prepojení môže slúžiť ako oporné body a pomôcky pri osvojovaní si daného cudzieho jazyka (napr. v oblasti gramatiky, slovnej zásoby, výslovnosti či pravopisu). „The more closely the mother tongue and the first foreign language are related to each other in terms of language typology, and the more internationalisms and borrowings from the new language there are in the mother tongue, the more links and transfer opportunities one will be able to establish – for example, in the language systems (grammar, vocabulary, pronunciation, spelling)“ (Hufeisen, Neuner, 2004, 20). Podobný vzorec bude platiť aj vo vzťahu medzi prvým cudzím jazykom (L2) a druhým cudzím jazykom (L3) kde vzájomné prepojenia či znalosti prvého cudzieho jazyka budú môcť byť využívané a vhodne aplikované v procese osvojovania si druhého cudzieho jazyka.

2.2 Kognitívne prístupy v didaktike jazykov a fenomén tzv. medzijazyka (*interlanguage*)

Problematika pôsobenia jedného jazyka na iný je predmetom výskumu mnohých lingvistov a metodikov vyučovania cudzích jazykov. Na základe toho vzniklo viacero hypotéz a teórií o spôsobe osvojovania si prvého (materinského) jazyka a o osvojovaní si druhého, popri prípade i tretieho (cudzieho) jazyka a ďalších jazykov. V 50. a 60. rokoch bola lingvistika značne ovplyvnená behavioristickým pohľadom na učenie a vyučovanie cudzieho jazyka. Behavioristi ponímali učenie ako proces napodobňovania a upevňovania. Učiaci sa tak mal snažiť kopírovať to, čo počuje a pravidelným systematickým opakovaním získať sadu prijateľných návykov v novom jazyku. Podľa Crystala (1987, 26) sa tak z jedného jazyka do druhého transferujú napríklad zvuky, slová, vetné štruktúry a spôsob ich použitia. V 70. rokoch minulého storočia začala prenikať do lingvistiky a didaktiky jazykov kognitívna teória o učení, ktorá priznáva hlavnú úlohu kognitívnym faktorom. Podľa tejto teórie žiak tvorivým spôsobom využíva svoje kognitívne schopnosti pri tvorbe hypotéz o štruktúre cudzieho jazyka, odvodzuje si pravidlá, skúša ich a keď zistí, že sú neadekvátne, modifikuje ich. Učenie sa tak môže odohrávať cez sériu prechodných stupňov či medzistupňov. Každý učiaci sa si vytvára svoj vlastný vnútorný jazyk (tzv. *interlanguage*), ktorý sa nepodobá ani na jeho vlastný (materinský), ani na cieľový (cudzí) jazyk, ktorý sa práve učí. Teóriu medzijazyka rozvinul Larry Selinker, americký profesor aplikovanej lingvistiky, ktorý vydal v januári 1972 v časopise *International Review of Applied Linguistics in Language Teaching* článok pod názvom *Interlanguage*. Koncept medzijazyka je najlepšie pochopiteľný ako kontinuum medzi materinským jazykom a osvojovaným jazykom alebo medzi prvým a druhým či ďalšími cudzími jazykmi. Medzijazyk môžeme teda považovať za akúsi zmes cudzieho jazyka silne ovplyvnenú materinským jazykom, ale v prípade osvojovania si druhého cudzieho jazyka (L3) aj prvým cudzím jazykom (L2) učiaceho sa. Zdrojový jazyk (v našom prípade angličtina ako L2) poskytuje počiatočné stavebné materiály, ktoré sa majú postupne miešať s materiálmi prevzatými z TL (*target language* – cieľového jazyka – v našom prípade francúzština ako L3), čo vedie k novým formám, ktoré nie sú ani v L2, ani v TL. Táto koncepcia tak vytvára tzv. medzistupeň v podobe tzv. medzijazyka. Za takýto medzistupeň či medzijazyk môžeme považovať aj fenomén nadmerného používania anglicizmov vo francúzštine, ktorý dostal v 60. rokoch minulého storočia svoje vlastné pomenovanie – tzv. *franglais*. Podobne kombinácia angličtiny ako L2 a francúzštiny ako L3, kde sa vsádzajú naopak francúzske výrazy do anglických viet, môžeme považovať za formu hybridu či medzistupňa v jazyku. Otázne je, do akej miery vedia takéto postupy v procese osvojovania si francúzštiny ako L3 pomôcť a kde je už „pomyselná čiara“, teda kde takéto „mixovanie“ jazykov začína byť skôr negatívne či kontraproduktívne. Samotné slovo *franglais*, (ako anglický ekvivalent sa uvádza výraz *Frenghish*), je krížené slovo (tzv. *mot-valise*, po ang. *blend word*), čo znamená, že v slovtvorných procesoch vzniklo kombináciou dvoch slov do jedného. Výraz *franglais* vznikol zmiešaním častí francúzskych slov pre francúzštinu a angličtinu: *français* a *anglais*. V anglofónnom prostredí tento termín spopularizoval najmä írsky spisovateľ, humorista a hudobník Miles Berekford Kington v knižnej sérii *Let's Parler Franglais!*, *Let's Parler Franglais Again*, *Let's Parler Franglais One More Temps*. Vo Francúzsku a frankofónnom priestore sa za hlavného predstaviteľa, ktorý tento termín spopularizoval, považuje spisovateľ a profesor lingvistiky René Étiemble. Fenomén *franglais* sa viaže na obdobie politiky dirigizmu a puristických reakcií v 60. rokoch 20. storočia, kedy podľa niektorých lingvistov prudko narastala silná vlna amerikanizácie francúzskeho jazyka a spoločnosti. Vydaním pamfletu *Parlez-vous franglais?* Étiemble silne odsudzuje podľa neho nadmerné používanie a adaptáciu anglicizmov do francúzskeho jazyka. Pre francúzsku spoločnosť predstavuje *franglais* najmä prenikavosť a silu angličtiny a jej vplyv na francúzštinu. *Le Nouveau Petit Robert de la langue française* definuje *franglais* ako: „ensemble des neologismes et des tournures syntaxiques d'origine anglaise introduits dans la langue française et aussi un emploi et usage de la langue française où l'influence anglaise (lexique, syntaxe) est très sensible“ (Petit Robert, 2008, 1097). Lexikálna podobnosť medzi angličtinou a francúzštinou môže viesť k takýmto hybridným formám medzijazyka akým je práve *franglais*, a tak môžu vznikať aj tvary, výrazy či celé vety, ako napr.: *Je vais driver downtown. Je suis tired. Je ne care pas. J'agree*. Samozrejme takéto formy medzijazyka, akými je *franglais* či *Frenghish*, sú naďalej predmetom skúmania lingvistiky, ale aj didaktiky jazykov a ich využívania v učení a osvojovaní si cudzích jazykov. Otázne je, do akej miery je takýto vytvorený medzistupeň

nápomocný a vhodný a kedy už začína byť naopak kontraproduktívny a učiacim sa škodí. Termín jazyková fosilizácia alebo fosilizácia medzi jazykmi sa v lingvistike používa aj na označenie procesu, v ktorom sa nesprávne jazykové znaky stávajú trvalou súčasťou spôsobu, akým človek hovorí a píše novoosvojovaný jazyk. Na takéto javy si preto treba dávať pozor a vedieť nakoniec odlišiť medzistupeň medzijazyka a samotný cieľový jazyk. „Interlanguage refers to a systematic development of learner language reflecting a mental system of L2 knowledge. It involves the construction of a system of abstract linguistic rules by the learner. Such interlingual transfer is demonstrated in the types of errors committed by learners at either a phonological, morphological, grammatical, lexical or semantic level with the learner transferring such elements from the source language into the target language. These can be self-corrected when the speaker becomes aware of them“ (Ellis, 1997, 36). S určitosťou môžeme tvrdiť, že pri takomto hybridnom medzijazyku vzniká množstvo chýb či už fonetických, morfosyntaktických alebo sémantických, ale je podstatné podotknúť, že samotná chyba vie byť taktiež pomocným elementom pri osvojení si cudzích jazykov, najmä keď jednotlivci, ktorí ju urobia, vedia o tejto chybe, uvedomia si ju a vedia sa aj sami opraviť. V prípade *franglais* môžeme hovoriť aj o takomto type chýb, ktoré pomáhajú na uvedomenie si podobností a rozdielností medzi angličtinou a francúzštinou a dajú sa vhodne didakticky využiť.

2.3 Rola prvého cudzieho jazyka (angličtiny ako L2) pri osvojení si druhého cudzieho jazyka (francúzštiny ako L3) z hľadiska lexikálnej roviny

Pri osvojení si cudzieho jazyka vzniká úplne nová situácia, aktivujú sa nové procesy učenia a také zložky jazyka a jazykovej reality, ktoré nezohrávali až tak dôležitú rolu pri osvojení si materinského jazyka. Otvára sa nová jazyková realita, a tým sa rozširujú aj nové dimenzie videnia sveta. Cudzí jazyk tak prináša nové pohľady na realitu, svet či videnie a vnímanie sveta z inej či odlišnej perspektívy. Materinský jazyk nám pomáha ukladať a klasifikovať v našej mysli túto novú skúsenosť. Znalosť prvého cudzieho jazyka však otvára ešte širšie dimenzie a posilňuje nový svet perspektívy, ktorý môže s určitosťou vhodne slúžiť aj pri osvojení si druhého cudzieho jazyka či ďalších t.j. následných cudzích jazykov. „It is precisely in this area of "learning to learn" that teaching in the first foreign language can have the important long-term effect of laying the foundation for efficient learning of subsequent foreign languages, thereby encouraging "continuing lifelong learning" of foreign languages“ (Hufeisen, Neuner, 2004, 19). Podobne ako znalosť materinského jazyka (L1) hrá významnú rolu a pomáha v procese osvojovania si prvého cudzieho jazyka (L2), tak znalosť prvého cudzieho jazyka (L2) nám v tomto smere môže v značnej miere pomáhať pri osvojení si druhého cudzieho jazyka (L3). Pomocou jazykového povedomia si tak môžeme postupne porovnávať, čo je v prípade L2 a L3 podobné, čo je rozdielne, kde môžeme nájsť spoločné prepojenia, syntézy, prieniky, alebo čo je v jednotlivých jazykových systémoch naopak odlišné. Historicky sa medzijazykový vplyv v minulosti zameriaval hlavne na druhý cudzí jazyk a jeho osvojovanie a ako materinský jazyk L1 ovplyvňuje L2 čiže akýkoľvek cudzí jazyk. V prípade osvojovania si druhého cudzieho jazyka L3 však už nevzniká len vzorec vzájomného vplyvu medzi L1 – L2, ale aj vzorce L1 – L3 a L2 – L3. Tak môže nadobúdanie druhého cudzieho jazyka za tzv. „source language“ či zdrojový jazyk pokladať nielen jazyk materinský, ale aj prvý osvojený cudzí jazyk. „The acquisition of an L3 can take as a source language the L1 or L2, by source language or language supplier it is understood that learner activates one of the previously acquired language systems he/she has access to and passes this knowledge to the language he/she is currently acquiring“ (Bardel, Falk, 2007, 460). Meissner (2000, 26) hovorí aj o tzv. „transfer bridges“, čiže istých premosteniach či „mostoch“ medzi materinským, prvým a druhým či ďalšími cudzími jazykmi, ktoré si jednotlivci osvojujú. Ide najmä o určenie vhodnej miery, do akej môžu byť tieto „medzijazykové mosty“ vytvorené a aké vzťahy a prepojenia medzi materinským jazykom (L1), prvým cudzím jazykom (L2) a druhým cudzím jazykom (L3) môžu byť vytvorené, ako napr. porovnateľné jazykové štruktúry, spoločné výrazy (napr. internacionalizmy) a podobne vo vzťahu k terciárnemu jazyku. Takýmto vhodným príkladom sú na lexikálnej úrovni aj tzv. *bridge words* či „premostujúce slová“, ktoré predstavujú buď slová z materinského jazyka alebo iného už osvojeného cudzieho jazyka (vo väčšine prípadov ide o iné výrazy), ktoré sú vďaka svojmu formálnemu a/alebo sémantickému vzťahu nápomocné k pochopeniu a ľahšiemu osvojeniu si výrazu v cieľovom, novoprijímanom jazyku. „A bridge word helping an English speaker understand the French word *mer* (Engl. *sea*, Slov. *more*) can be the English adjective *maritime*, formally and semantically identical with the French adjective *maritime*“ (Chovancová, Veverková, Lupták, 2019, 317). Podobne nám takéto „premostujúce“ výrazy typu „*maritime*“ môžu pomôcť pri osvojení si francúzštiny ako L3 so znalosťou angličtiny ako L2. Medzi angličtinou a francúzštinou by sme našli mnoho takýchto „premostujúcich“ slov, ktoré by mohli uľahčiť osvojovanie si novej slovnej zásoby francúzštiny, napr. výraz *naval* (zhodný v angličtine i francúzštine vo význame námorný) k priblíženiu francúzskeho výrazu *natation* (plávanie) či *cordial* (taktiež zhodný v angličtine i francúzštine vo význame srdečný) k francúzskemu výrazu *cœur* (srdce) a podobne. Práve na úrovni lexikálnej roviny môžeme medzi angličtinou a francúzštinou nájsť značné podobnosti, ktoré však môžu viesť aj k početným sémantickým odlišnostiam a ktoré predstavujú úskalía v podobe akýchsi sémantických „pasív“ tzv. jazykovej interferencie, ktorej sa budeme podrobnejšie venovať v tretej kapitole.

Angličtina a francúzština však bezpochyby majú spoločné mnohé výrazy, ktoré sú aj významovo aj tvarovo rovnaké či podobné a majú rovnakú etymológiu či etymologický kmeň. Jednou z príčin pozitívneho medzijazykového transferu na lexikálnej úrovni, kde prvým cudzím jazykom L2 je angličtina a druhým cudzím jazykom L3 je francúzština, je skutočnosť, že veľké množstvo slov latinsko-francúzskeho pôvodu boli adoptované v minulosti práve do angličtiny v podobe tzv. lexikálnych výpožičiek. Výmeny (najmä lexikálne) medzi francúzštinou a angličtinou a vplyv jedného jazyka na druhý môžeme považovať za intenzívny a výnimočný. „Although French and English belong to different branches of the Indo-European family of languages, their vocabularies share a great number of similarities. Most of these similar words penetrated the French and English language due to the geographical, historical, and cultural contact between the two countries over many centuries — and here we talk about borrowings. Most of the borrowings have changed their orthography, following different orthographic rules and some of them also their meaning.“ (Crystal, 2003 26). Pre mnohých anglicky hovoriacich ľudí je veľkou výhodou učiť sa a osvojiť si francúzštinu, nakoľko medzi týmito jazykmi, a to najmä z hľadiska lexikálnej roviny, existuje značné množstvo podobností. Niektoré slová sú odlišné len v ich koncovkách, pravopise alebo výslovnosti, ale korene a základy slov sú v mnohých prípadoch identické. Ako tvrdia Šavelová a Štulajterová (2003, 68), „simultaneous teaching and learning of English and French languages encounters a lot of similarities in the sphere of their lexicon.“ Odhaduje sa, že rodení anglicky hovoriaci, ktorí sa nikdy neučili po francúzsky, majú vedomosť a prakticky poznajú už okolo 15000 francúzskych slov. Ako uvádza Crystal (2003, 26), je preukázané, že viac ako jedna tretina anglických slov sú priamo alebo nepriamo adaptované z francúzštiny. Práve preto existuje, a to najmä z hľadiska lexikálnej roviny, veľká podobnosť medzi týmito dvomi jazykmi. Tieto skutočnosti môžu byť taktiež značnou výhodou pri vyučovaní a osvojovaní si francúzštiny ako druhého (L3) cudzieho jazyka, a to najmä u učiacich sa, ktorých prvým cudzím (L2) jazykom je práve angličtina. Hovoríme tu o tzv. príbuzných slovách (angl. *cognates*, *true friends*, fr. *vrais amis*), ktoré majú v dvoch alebo aj viacerých jazykoch spoločnú etymológiu, teda pôvod a históriu slov a ktoré sú významovo a pravopisne identické či podobné. „Cognates, or true friends (fr. *vrais amis*), are pairs of words that are perceived as similar and are mutual translations. The spelling can be identical or not, e.g., *nature* - *nature*, *reconnaissance* - *recognition*. Some researchers refer to cognates as being pairs of words that are orthographically identical and to near-cognates as the ones that have slightly different spelling“ (Frunza, Inkpen, 2007, 2). V prípade tzv. príbuzných slov ide často o internacionalizmy, či tzv. lexikálne výpožičky z jedného jazyka do iného jazyka a podobne. Ako príklad pozitívneho jazykového transferu môžeme uviesť napr. skupiny slovík, ktoré majú svoj etymologický pôvod v latinských koreňoch. Ide napr. o skupinu slovík odvodených z latinského výrazu *mittere* – poslať. „Le principal ancêtre de cette famille est le verbe latin *mittere* = *laisser aller*, *lâcher*, *envoyer*. Son descendant français direct est le verbe **mettre** qui a autant de composés qu'en avait son ancêtre“ (Rolland, 2016, 36). V prípade tohto výrazu ide o rovnaký latinský koreň slovík a pozitívny jazykový transfer tak môže po znalosti angličtiny ako L2 pomôcť pri osvojení si slovík a ďalších výrazov s týmto koreňom spojených vo francúzskom jazyku ako L3. Táto skupina nám môže pomôcť aj pri zapamätaní si samotného francúzskeho slovesa *mettre* (položiť, uložiť, vložiť klásť).

angličtina	francúzština
<i>admit</i>	<i>admettre</i>
<i>commit</i>	<i>commettre</i>
<i>omit</i>	<i>omettre</i>
<i>emit</i>	<i>émettre</i>
<i>permit</i>	<i>permettre</i>
<i>transmit</i>	<i>transmettre</i>
<i>submit</i>	<i>soumettre</i>

Podobnú skupinu slovík, ktorých vedomosť v angličtine nám ako pozitívny jazykový transfer môže poslúžiť pre ľahšie pochopenie a zapamätanie si slovík vo francúzštine, je anglická skupina slovík s koncovkou – *ain* a francúzska skupina slovík – *tenir*. Táto skupina nám môže taktiež pomôcť aj pri zapamätaní si a fixovaní samotného francúzskeho slovesa *tenir* (držať, udržať, dodržať).

angličtina	francúzština
<i>retain</i>	<i>retenir</i>
<i>contain</i>	<i>contenir</i>
<i>maintain</i>	<i>maintenir</i>
<i>detain</i>	<i>détenir</i>
<i>abstain</i>	<i>abstenir</i>

Podobne je to so slovesnými tvarmi anglickej skupiny *-ceive* a francúzskej *-cevoir*:

angličtina	francúzština
<i>receive</i>	<i>recevoir</i>
<i>apperceive</i>	<i>apercevoir</i>
<i>conceive</i>	<i>concevoir</i>
<i>perceive</i>	<i>percevoir</i>
<i>deceive</i>	<i>décevoir</i>

Takýchto či podobných príkladov by sme našli viacero a potvrdzujú, že medzijazykový vplyv medzi angličtinou a francúzštinou tak môže byť na lexikálnej úrovni veľkým a pozitívnym rezervoárom a pomocníkom pri osvojovaní si francúzštiny ako L3, a to najmä keď je vhodne didakticky „zabudovaný“ do vyučovacieho procesu. Rola angličtiny ako L2 pri procese osvojovania si francúzštiny ako L3 je z lexikálneho hľadiska zväčša zdrojom pozitívneho jazykového transferu. Existujú však aj nástrahy v podobe negatívnej lexikálnej interferencie, a to predovšetkým v podobe tzv. zradných slov, ktorým sa budeme venovať v nasledujúcej kapitole.

3 Negatívny jazykový transfer medzi angličtinou ako L2 a francúzštinou ako L3 z hľadiska lexikálnej roviny

Problémy negatívneho transferu sa považujú vo všeobecnosti za hlavnú príčinu ťažkostí pri učení a osvojovaní si cudzieho jazyka. Tam, kde je štruktúrna identita medzi prvým cudzím jazykom (L2) a „novým“ - druhým cudzím jazykom (L3), hovoríme o pozitívnom medzijazykovom transfere, zatiaľ čo v prípade, keď nastáva štruktúrna rozdielnosť, ide zväčša práve o negatívny transfer alebo tzv. negatívnu jazykovú interferenciu. Ako sme už spomínali, pozitívny transfer uľahčuje osvojovanie si druhého cudzieho jazyka, či už sú to podobnosti na úrovni slovnej zásoby, gramatiky či fonetiky. Ide o situácie pri ktorých sú isté návyky v jednom jazyku akceptovateľné v druhom jazyku. Rozdiely medzi jazykmi zapríčiňujú naopak negatívny transfer všeobecne známy ako interferencia, t.j. jazykové návyky z jedného jazyka zapríčiňujú chyby v druhom jazyku. „Interference is defined as a term used in sociolinguistics and foreign-language learning to refer to the errors a speaker introduces into one language as a result of contact with another language; also called negative transfer” (Crystal, 2008, 249). Podobne ako materinský jazyk aj vplyv prvého cudzieho jazyka L2 môže mať na proces učenia sa a na samotné osvojovanie si druhého cudzieho jazyka L3 tak pozitívny, ako aj negatívny vplyv a účinok. Podľa Chovancovej a Reichwalderovej (2014, 89) platí, že každý jazyk sa učíme na pozadí skúsenosťou získaného vlastného jazykového a komunikačného repertoáru, v ktorom jazyky na seba navzájom pôsobia, pričom môže ísť o pozitívne i negatívne vplyvy. Nenáležité používanie východiskového jazyka, pozitívny jazykový transfer a negatívna interferencia môžu byť primárne alebo aj sekundárne a závisia aj od proxemiky daných jazykov (od ich genetickej či typologickej príbuznosti alebo odlišnosti a od historického vývoja a prepojenosti daných jazykov). Úlohou učiteľa je minimalizovať prvky negatívneho jazykového transferu, a to napr. aj pomocou komparácie jazykových systémov pre lepšie porozumenie vzájomných odlišností a podobností. Problémy negatívneho transferu sa považujú vo všeobecnosti za hlavnú príčinu ťažkostí pri osvojovaní si cudzieho jazyka. Negatívny jazykový transfer často vedie k značnému rozporu medzi pravidlami oboch jazykov a k významným sémantickým chybám. Medzijazykový transfer pôsobí na všetkých jazykových rovinách. Podľa Skibu (1994) sa na interferenciu možno dívať ako na prenos prvkov z jedného jazyka do druhého na rôznych úrovniach: fonologickej, gramatickej, lexikálnej a ortografickej. Fonologická interferencia môže zahŕňať cudzí prízvuk, kde patrí dôraz, rytmus, intonácia, melódia materinského jazyka alebo prvého cudzieho jazyka, ktoré môžu v značnej miere negatívne ovplyvňovať osvojovanie si druhého cudzieho jazyka. Gramatická interferencia sa prejavuje vtedy, ak prvý jazyk ovplyvňuje druhý napr. v slovoslede, v prípade nepriamych otázok, v nesprávnom použití zámen, determinantov (napr. členov), v nesprávnom výbere časov a vidov, v ignorovaní časovej súslednosti a podobne. Príspevok pojednáva primárne o interferencii na lexikálnej úrovni, ktorá sa prejavuje aj lexikálnymi výpožičkami, teda preberaním slov z jedného jazyka a ich fonetickým prispôbovaním druhému jazyku, aby vyzerali v druhom jazyku prirodzene. Zараďujeme sem aj ortografickú interferenciu, ktorá zahŕňa zmenu pravopisu z jedného jazyka na druhý – napr. v prípade vzťahu medzi angličtinou a francúzštinou môže ísť o „poangličťovanie“ francúzskych termínov na základe nesprávnej analógie. Na druhej strane sa môže stať, že učiaci sa tak vezme len jednotlivé slová a transformuje ich tak, aby vyzerali alebo zneli „francúzsky“ z anglických výrazov a naopak, aby tak „zaplátať“ diery vo svojej slovnej zásobe. Často tak však dochádza k značným sémantickým chybám, nejasnostiam či posunom vo význame a podobne. Zhoda alebo podoba jednotiek lexikálnej zásoby je príčinou častých interferenčných javov. V lexikálnej rovine tak existujú aj úskalia, ktoré spočívajú práve v oblasti jazykovej interferencie. Tá môže medzi angličtinou ako L2 a francúzštinou ako L3 vznikáť aj pri prílišnom spoliehaní sa na podobnosti medzi týmito jazykmi na úrovni slovnej zásoby, ktoré sme popísali v predchádzajúcich kapitolách. Okrem príbuzných slov totižto rozoznávame aj tzv. čiastočne príbuzné slová (*partial cognates*) a predovšetkým

tzv. zradné slová (*false cognates*). Tzv. čiastočne príbuzné slová medzi angličtinou a francúzštinou reprezentujú také slová, ktoré majú čiastočnú vzájomnú zhodu vo význame, ale ich význam môže byť v jednom z jazykov širší alebo úplne iný, čo závisí aj od daného kontextu. „Partial cognates are pairs of words that have the same meaning in both languages in some but not all contexts. They behave as cognates or as false friends, depending on the sense that is used in each context. For example, in French, *facteur* means not only *factor*, but also *mailman*, while *étiquette* can also mean *label* or *sticker*, in addition to the cognate sense“ (Frunza, Inkpen, 2007, 2). Dá sa tak tvrdiť, že ide čiastočne o príbuzné slová a čiastočne o zradné slová, čo závisí priamo na danom kontexte, ktorý ich význam podmieňuje. Ako príklad môžeme uviesť napr. slovo *assurance*, ktoré vo francúzštine znamená uistenie, prísľub, ale aj poistenie, záruka, čomu skôr zodpovedá anglické slovo *insurance*. Anglické slovo *insurance* znamená predovšetkým prísľub, uistenie. Podobne sa líšia v zložených podstatných menách, ako napr. *insurance company* (poisťovacia spoločnosť) čomu zodpovedá francúzsky ekvivalent *compagnie/société d'assurance*. Tak nám vzniká jeden spoločný význam, kde môžeme pozorovať významový prienik medzi angličtinou a francúzštinou, ale zároveň jedinečný špecifický význam v jednom jazyku, ktorý už nie je v zhode či v prieniku s druhým jazykom. Na rozdiel od tzv. čiastočne príbuzných slov však existujú medzi angličtinou a francúzštinou početné tzv. zradné slová, ktorým sa bližšie venujeme v nasledujúcej podkapitole.

3.1 Zradné slová (*false cognates/friends, faux amis*) medzi angličtinou a francúzštinou

Negatívna jazyková interferencia z hľadiska lexikálnej roviny jazykov sa deje predovšetkým na pozadí tzv. zradných slov (angl. tzv. *false cognates/false friends*, fr. tzv. *faux amis*). „False Friends (*Faux Amis*) are pairs of words in two languages that are perceived as similar but have different meanings, e.g., *main* (= *hand*) - *main* (meaning *principal* or *essential*), *bless* (= to *injure*) - *bless* (that is translated as *bénir* in French)“ (Frunza, Inkpen, 2007, 2). Pôvod výrazu zradných slov je skrátene z pôvodného francúzskeho výrazu „*faux amis du traducteur*“, ktoré predstavili lingvisti Maxim Koessler a Jules Derocquigny v ich knihe vydanej v roku 1928 s druhou časťou či pokračovaním *Autres Mots anglais perfides*. Vo všeobecnosti sa rozlišujú dva typy lexikálnej interferencie:

1. Interferuje výrazová a obsahová stránka lexikálnych jednotiek dvoch jazykov - ide o interferenciu medzijazykovú. 2. Interferuje výrazová a obsahová stránka lexikálnych jednotiek jedného jazyka - ide o interferenciu vnútrojazykovú. Nás zaujíma prvý typ interferencie, teda interferencia medzijazyková, a to konkrétne medzi angličtinou ako (L2) a francúzštinou ako (L3). Jej vplyvy pri procese vyučovania francúzštiny ako druhého cudzieho jazyka (L3) založené na nadobudnutých znalostiach angličtiny ako prvého cudzieho jazyka (L2) sa môžu stať problematickým faktorom. Tzv. zradné slová, ktoré sa odborne nazývajú aj medzijazykové homonymá, poprípade aj medzijazykové paronymá, sú rovnako alebo podobne sa píšuce a znejúce slová, ktoré však majú v dvoch odlišných jazykoch rozdielny význam. To samozrejme spôsobuje problémy pri osvojovaní si cudzích jazykov. Zhoda alebo podoba jednotiek lexikálnej zásoby je práve príčinou častých interferenčných javov. Lexikálne jednotky formálne zhodné alebo podobné, ale významovo alebo štýlovo odlišné, môžu spôsobiť veľa omylov a nedorozumení v dvoch geneticky blízkych jazykoch, ale aj medzi jazykmi, akými je angličtina a francúzština. Hoci sú geneticky odlišné, pričom angličtina je západogermánsky jazyk a francúzština románsky jazyk, ich historický vývoj je úzko spätý od čias normandskej invázie Britských ostrovov v roku 1066, čím bola ovplyvnená najmä lexikálna rovina angličtiny a obohatená o početné lexikálne výpožičky francúzskej proveniencie. Zradné slová môžeme rozdeliť do troch podkategórií: a) zradnosť významová, b) zradnosť významová a štýlová, c) zradnosť štýlová. Dynamika slovnej zásoby zohráva dôležitú úlohu pri vytváraní homonym. Vytvárajú sa najmä nové sémantické neologizmy (neosémantizmy), keď sa na už existujúcu lexikálnu formu viaže ďalší význam. Polysémické slová sú taktiež zdrojom jazykovej interferencie. Väčšinou polysémické (mnohovýznamové) slovo v jednom jazyku korešponduje iba s jedným významom mnohovýznamového slova v druhom jazyku. Často korešponduje hlavný význam v jednom jazyku so sekundárnym významom v druhom jazyku, niekedy ide o štylistickú odlišnosť. Medzijazyková homonymia je jav vyplývajúci častokrát z existencie spoločných slovotvorných základov, prostriedkov odvodzovania slov a slovotvorných typov. Práve rozdielny sémantický a štylistický vývin v jazyku vytvárajú priaznivé podmienky pre vznik zradných slov. Do angličtiny bolo v minulosti adoptovaných veľa slov práve z francúzštiny (ktoré sú zväčša latinského pôvodu) a vytvárajú tak v angličtine tzv. dublety, ktoré majú rovnakú alebo veľmi podobnú formu (ortografiu) s ich francúzskymi náprotivkami, ale významovo či štýlovo sa v angličtine a francúzštine odlišujú. Ako príklad uvádzame niektoré pôvodom anglo-saské a francúzsko-latinské slovné páry či tzv. dublety v angličtine s ich náprotivkami vo francúzštine. V angličtine predstavujú práve slová francúzsko-latinského pôvodu tzv. *bookish words* (slová tzv. vyššieho štýlu), z ktorých väčšina vykazuje významové a štylistické posuny v samotnej angličtine. “There are some synonymous word-pairs which are not real synonyms because they have become stylistically differentiated

into the items of the lower style, i.e. more concrete and straight forward, and the items of the higher style, i.e. more abstract and artificial“ (Štulajterová, 2019, 39). Ako príklad uvádzame niektoré z anglo-saských a francúzsko-latinských slovných párov či tzv. dubletov v angličtine s ich náprotivkami vo francúzštine:

angličtina:	francúzština:
<i>room/chamber</i>	<i>chambre</i>
<i>begin/commence</i>	<i>commencer</i>
<i>child/infant</i>	<i>enfant</i>
<i>doom/judgement</i>	<i>jugement</i>
<i>jail/prison</i>	<i>prison</i>
<i>forgive/pardon</i>	<i>pardonner</i>
<i>wood/forest</i>	<i>forêt</i>
<i>freedom/liberty</i>	<i>liberté</i>
<i>friendship/amity</i>	<i>amitié</i>
<i>happiness/felicity</i>	<i>félicitation</i>
<i>heartly/cordial</i>	<i>cordial</i>
<i>help/aid</i>	<i>aider</i>
<i>holy/saint</i>	<i>saint/e</i>
<i>meal/repast</i>	<i>repas</i>
<i>stench/odour</i>	<i>odeur</i>
<i>wedding/marriage</i>	<i>mariage</i>
<i>folk/nation</i>	<i>nation</i>
<i>cavalry/chivalry</i>	<i>chevalerie</i>

Zradných slov či lexikálnych „falošných priateľov“ medzi angličtinou a francúzštinou je viacero. Uvádzame niektoré príklady, ktoré môžu pri učení a osvojovaní si francúzštiny ako druhého cudzieho (L3) jazyka po znalosti angličtiny ako prvého cudzieho jazyka (L2) spôsobovať problémy späť práve s negatívnym jazykovým lexikálnym transferom. Nasledujúce tzv. „pravé“ zradné slová (ktoré sa líšia predovšetkým vo významovej zložke vo vzájomnej komparácii angličtiny a francúzštiny) sme rozdělili do skupín podľa slovných druhov, ktoré sú zhodné v oboch jazykoch a výrazy, ktoré sú graficky zhodné či príbuzné, ale zastávajú v angličtine iný slovný druh ako vo francúzštine nasledovne:

francúzština	angličtina
substantíva:	
<i>bras</i> – rameno, ruka	<i>bra</i> – podprsenka
<i>brasserie</i> – pivovar	<i>brassiere</i> – podprsenka
<i>pain</i> – chlieb	<i>pain</i> – bolesť
<i>journée</i> – deň	<i>journey</i> – cesta
<i>habit</i> – oblečenie (habit)	<i>habit</i> – zvyk
<i>librairie</i> – knihkupectvo	<i>library</i> – knižnica
<i>coin</i> – kút, roh	<i>coin</i> – minca
<i>pièce</i> – minca, izba, kus	<i>piece</i> – kus, kúsok
<i>monnaie</i> – drobné	<i>money</i> – peniaze
<i>déception</i> – sklamanie	<i>deception</i> – lož, podvod
<i>envie</i> – túžba	<i>envy</i> – závišť
<i>grape</i> – stravec	<i>grape</i> - hrozno
<i>raisin</i> – hrozno	<i>raisin</i> – hrozienko
<i>location</i> – nájomné	<i>location</i> - lokalita
<i>prune</i> – slivka	<i>prune</i> – sušená slivka
<i>affaire</i> – obchod, podnik	<i>affair</i> – ľúbostná aféra
<i>agenda</i> – zápisník, diár	<i>agenda</i> - agenda
<i>caméra</i> – videokamera	<i>camera</i> – fotoaparát
<i>caractère</i> – povaha,	<i>character</i> – osoba, charakter postava (v hre, knihe)
<i>caution</i> – ručiteľ, záruka	<i>caution</i> - výstraha
<i>cave</i> – pivnica	<i>cave</i> – jaskyňa
<i>chance</i> – šťastie	<i>chance</i> - šanca
<i>collège</i> – gymnázium, stredná škola	<i>college</i> – vysoká škola
<i>conducteur</i> – vodič (automobilu)	<i>conductor</i> – vodič (elektrický)

<i>évidence</i> – samozrejmosť	<i>evidence</i> – dôkaz
<i>lecture</i> – článok, čítanie	<i>lecture</i> - prednáška
<i>misère</i> – chudoba, bieda	<i>misery</i> - utrpenie
<i>patron</i> – vedúci, šéf	<i>patron</i> – sponzor, mecén
<i>réunion</i> – zhromaždenie, míting	<i>reunion</i> – opätovné stretnutie
<i>slip</i> – slipy, nohavičky	<i>slip</i> – pošmyknutie, pokĺznutie
<i>chair</i> – mäso, telo	<i>chair</i> – kreslo, stolička

verbá:

<i>rester</i> – zostať	<i>rest</i> – oddychovať
<i>introduire</i> – vložiť, vkladať	<i>introduce</i> – predstaviť niekoho
<i>attendre</i> – čakať	<i>attend</i> – zúčastniť sa
<i>demander</i> – pýtať sa	<i>demand</i> – vyžadovať
<i>prétendre</i> – vyžadovať, trúfať si	<i>pretend</i> - predstierať
<i>relever</i> – zdvihnúť	<i>relieve</i> – utíšiť, uľaviť
<i>surveiller</i> – dohliadnuť, strážiť	<i>survey</i> – skúmať
<i>réaliser</i> – uskutočniť	<i>realise</i> – uvedomiť si

adjektíva:

<i>joli</i> – milý, pekný	<i>jolly</i> – veselý
<i>blessé</i> – poranený	<i>blessed</i> – požehnaný
<i>grand</i> – veľký	<i>grand</i> – veľkolepý, vznešený
<i>courant</i> – bežný, obvyklý	<i>current</i> – aktuálny, súčasný
<i>ancien</i> – bývalý (aj starý, starobylý - (podľa pozície k substantívu)	<i>ancien</i> – starodávny, staroveký, starobylý

adverbiá:

<i>actuellement</i> – teraz, v súčasnej dobe	<i>actually</i> – skutočne, vlastne, fakt
<i>éventuellement</i> – prípadne, eventuálne	<i>eventually</i> – napokon, nakoniec

odlišné slovné druhy:

<i>main</i> – ruka (sub.)	<i>main</i> – hlavný (adj.)
<i>sale</i> – špinavý (adj.)	<i>sale</i> – zľava (sub.)
<i>grave</i> - ťažký, vážny (adj.)	<i>grave</i> – hrob (sub.)
<i>préservatif</i> – kondóm, prezervatív (sub.)	<i>preservative</i> – konzervačný (adj.)
<i>car</i> - pretože (hovorovo)	<i>car</i> – auto (sub.)

Za vhodný nástroj, ktorým by sa dalo efektívnejšie predchádzať negatívnej jazykovej interferencii na lexikálnej úrovni, považujeme aj uplatňovanie príkladných paralelných viet s tzv. zradnými slovami za účelom lepšej fixácie a zapamätania si týchto významových rozdielov priamo v kontexte. Z pragmalingvistického hľadiska je práve kontext určujúcou a významnou pomôckou pri osvojovaní si slovnej zásoby a o to viacej ho považujeme za významný faktor využiteľný pri konfrontácii zradných slov medzi dvomi jazykmi. Ako príklad uvádzame niekoľko ukážkových viet, kde práve významové rozdiely medzi angličtinou a francúzštinou a ich vzájomná kontextuálna konfrontácia môžu byť vhodne didakticky využiteľné pri osvojovaní a upevňovaní si slovnej zásoby francúzštiny ako L3:

francúzština: *achever* – ukončiť
angličtina: *to complete* alebo *to finish* – nie ~~*to achieve*~~
príklad: We have completed the project.
Nous avons achevé le projet.

francúzština: *avertissement* - výstraha
angličtina: *warning* - nie ~~*advertisement*~~
príklad: The message was sent as a warning.
Le message a été envoyé comme un avertissement.

francúzština: *fournitures* – zásoby, potreby
angličtina: *supplies* – nie ~~*furniture*~~

príklad: Julie is responsible for office supplies.
Julie est responsable des fournitures de bureau.

francúzština: *prevenir* - upozorniť
angličtina: *to warn* – nie ~~*to prevent*~~

príklad: I have to warn you.
Je dois te prévenir.

francúzština: *propre* - čistý
angličtina: *clean* – nie ~~*proper*~~

príklad: : The kitchen is clean.
La cuisine est propre.

francúzština: *sympathique* (*sympa*) – sympatický
angličtina: *likeable, nice* - nie ~~*sympathetic*~~

príklad: Our neighbour is a very likeable guy.
Notre voisin est un type très sympathique.

francúzština: *large* - široký
angličtina: *wide* – nie ~~*large*~~

príklad: The Champs Elysées is a very wide avenue.
L'avenue des Champs Élysées est très large.

francúzština: *pièce* – izba, hra (divadelná)
angličtina: *room, a play (theatre)* – nie ~~*piece*~~

príklad: How many rooms are there in the house?
Combien de pièces y-a-t-il dans la maison?
We saw a good play at the theatre.
Nous avons vu une bonne pièce au théâtre.

francúzština: *demander* – pýtať sa
angličtina: *to ask* – nie ~~*to demand*~~

príklad: : I am going to ask you something.
Je vais vous demander quelque chose.

francúzština: *délai* – lehota, termín
angličtina: *deadline, time limit* – nie ~~*delay*~~

príklad: The deadline for a reply runs out this week.
Le délai de réponse expire cette semaine.

francúzština: *location* – prenájom, nájomné
angličtina: *rent, renting, hire* – nie ~~*location*~~

príklad: The tenant is obliged to pay rent.
Le locataire est dans l'obligation de payer la location.

francúzština: *conducteur* – vodič (auta)

angličtina: *driver* – nie ~~*conductor*~~

príklad: He is a good *driver*.

Il est un bon *conducteur*

francúzština: *gentil* – milý

angličtina: *nice, kind* – nie ~~*gentle*~~

príklad: He is very *nice/kind*.

Il est très *gentil*.

francúzština: *personne* – nikto

angličtina: *nobody* – nie ~~*person*~~

príklad: There is *nobody*.

Il n'y a *personne*.

Domnievame sa, že namiesto toho, aby sme umelo „oddeľovali“ jazyky a báli sa, že by nás mohli navzájom mýliť, je lepšie čeliť problémom a učiť sa ich paralelne, stavať na nadobudnutých skúsenostiach a znalostiach, farebne si vyznačovať podobnosti a rozdiely medzi jazykmi a podobne. Ak sa vyskytuje nové slovo vo francúzskej vete, môže byť niekedy efektívne nechať žiakov odhadnúť jeho význam z kontextu. Môže im pripomínať anglické slovo, no práve kontext naznačí, že sú si síce slová podobné, no vo francúzskom kontexte nedáva dané podobné francúzske slovo zmysel. V prípade, že nenájdu adekvátny výraz, až potom im prezradí význam nového termínu, a tak ich tvorivo zapojí do procesu osvojovania si novej slovnej zásoby. Výsledkom procesu interferencie môže byť cenný materiál pre lingvistov a didaktikov jazykov, učiteľov cudzích jazykov či ľudí zaujímavých sa o proces osvojovania si cudzieho jazyka. Práve štúdium interferencie vie poskytnúť cennú informáciu o tom, aby sa predchádzalo chybám a aby sa zacielená pozornosť práve na individuálne a konkrétne úskalia a problematiku, ktorým sa tak bude ľahšie čeliť. Didaktika viacjazyčnosti okrem toho podporuje metajazykové a metakognitívne kompetencie žiakov, ako aj ich spôsobilosti v jednotlivých jazykoch.

Záver

Hlavným cieľom článku bolo upozorniť na negatívny jazykový transfer alebo tzv. interferenciu na lexikálnej úrovni medzi angličtinou ako L2 a francúzštinou ako L3. V zmysle konceptu viacjazyčnosti považujeme za dôležité vytvoriť také prístupy k vyučovaniu a osvojovaniu si týchto cudzích jazykov v danom poradí, aby sa mohli v maximálnej miere využiť pozitívne medzijazykové transfery a zároveň sa efektívne vyhýbať a čo najviac eliminovať chyby lexikálnej interferencie medzi angličtinou ako L2 a francúzštinou ako L3 v procese ich učenia. Domnievame sa, že je dôležité hľadať to, čo je pre spomínané jazyky spoločné. Pozitívny transfer uľahčuje zapamätanie si nových slov, ktorých je medzi angličtinou a francúzštinou značné množstvo. Netreba sa báť porovnávať jazyky, ba naopak treba hľadať podobnosti nielen medzi slovami, ale aj medzi gramatickými štruktúrami a zvýrazniť podobnosti a zároveň rozdiely, a to tak, aby si ich učitelia sa ľahšie zapamätali. S istotou môžeme tvrdiť, že rozbor chýb interferencie by mal slúžiť ako cenná informácia pre tvorcov učebných materiálov, rôznych jazykových príručiek či slovníkov, aby sa zistili najproblematickejšie oblasti jazyka a boli tak adekvátne lingvisticky a metodicky spracované. Takto spracované materiály by v budúcnosti mohli uľahčovať osvojovanie si cudzích jazykov čo najväčšiemu počtu záujemcov.

Literatúra

- BARDEL, Camilla – FALK, Ylva. 2007. *The role of the second language in third language acquisition: the case of Germanic syntax*. *Second Language Research*, SAGE Publications, 2007, vol. 23, no. 4, pp. 459–484 hal-00570736. [2021-06-30] Available online: <https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-00570736/document>
- CANDELIER, Michel. 2010. FREPA/CARAP - Framework of Reference for Pluralistic Approaches to Languages and Cultures. Graz: European Centre for Modern Languages, 2010, 120 pp. [2021-06-24] Available online: <https://carap.ecml.at/Portals/11/documents/CARAP-version3-EN-28062010.pdf>
- CRYSTAL, David. 2003. *The Cambridge Encyclopedia of the English Language*. Cambridge: Cambridge University Press, 2003, 505 pp. ISBN 978-0521530330.
- CRYSTAL, David. 2008. *A Dictionary of Linguistics and Phonetics*. Sixth Edition. Wiley-Blackwell, 2008, 560 pp. ISBN 9781405152969.

- ESCUDE, Pierre. 2014. Využití transferu ve výuce jazyků ve škole / Bénéfices des convergences entre langues dans l'apprentissage scolaire. In *Cizí jazyky pro život*. Sborník příspěvků mezinárodních konferencí k podpoře vícejazyčnosti. Praha: Národní institut pro další vzdělávání, 2014, pp. 19–23. ISBN 978-80-87449-64-6.
- ETIEMBLE, René. 1991. *Parlez-vous français?* Paris: Folio actuel, Gallimard, 1991, 436 pp. ISBN 978-2070326358.
- FRUNZA, Oana – INKPEN, Diana. 2007. A tool for detecting French-English cognates and false friends, School of Information Technology and Engineering University of Ottawa, 10 pp. [2021-11-16] Available online: https://www.site.uottawa.ca/~diana/publications/Taln_2007
- HUFEISEN, Britta – MARX, Nicol. 2007. *How can DaF/E and EuroComGerm contribute to the concept of receptive multilingualism? In Receptive multilingualism: Linguistic analyses, language policies, and didactic concepts*. Amsterdam: John Benjamins, 2007, pp. 307–321. ISBN 9789027219268.
- HUFEISEN, Britta – NEUNER, Gerhard. 2004. *The Plurilingualism Project: Tertiary Language Learning – German after English*. Council of Europe Publishing: European Centre for Modern Languages – Goethe Institut, 2004, 176 pp. ISBN 92-871-5143-1.
- CHOVANCOVÁ, Katarína – REICHWALDEROVÁ, Eva. 2014. Využitie interkomprehenzie v odbornej príprave prekladateľa-tlmočníka. In Biloveský, V. (ed.): *Preklad a tlmočenie 11. Reciprocity a tenzie v translatologickom výskume. Má translatológia dnes ešte čo ponúknuť?* Banská Bystrica: Belianum, Univerzita Mateja Bela. 2014, vol. 2, pp. 88–94. ISBN 978-80-557-0796-9.
- CHOVANCOVÁ, Katarína. – VEVERKOVÁ, Darina – LUPTÁK, Marek. 2019. Receptive Multilingualism in Tertiary Education: Enhancing Reading Comprehension Skills and Training Multilingual Readers. In *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. 2019, pp. 314–320. ISSN 1804-7890.
- LEUNG, Ingrid. 2007. Third language acquisition: Why it is interesting to generative linguists. *Second Language Research*. In Sage Publications, Hal: Open Science, vol. 23, no. 1, pp. 95–114. [2021-06-30] Available online: <https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-00570723/document>
- LÍČKO, Roman. 2014. *Translation into English as a foreign language : a Slovak survey*. Banská Bystrica : Belianum, Univerzita Mateja Bela, Filozofická fakulta, 2014, 110 p. ISBN 978 -80-557-0764-8.
- MEISSNER, Franz-Joseph. 2000. Zwischensprachliche Netzwerke. Mehrsprachigkeitsdidaktische Überlegungen zur Wortschatzarbeit. In *Französisch heute*. vol. 31, no. 1, pp. 55–67. ISSN 0342-2895.
- ROBERT, P.: *Le Nouveau Petit Robert de la langue française*. Paris: Dictionnaires Le Robert - SEJER, 2008, 2837 pp., ISBN 978-2-84902-321-1.
- ROLLAND, Jean-Claude. 2016. *Les grandes familles de mots*. Lulu, 2016, 354 pp. ISBN 978-1326792640.
- SKIBA, Richard. 1997. *Code Switching as a Countenance of Language Interference*. The Internet TESL Journal, vol. III., no. 10, 1997, [2021-06-24] Available online: <http://iteslj.org/Articles/Skiba-CodeSwitching.html>
- ŠTULAJTEROVÁ, Alena. 2013. Preklad ako prostriedok cudzojazyčnej edukácie v kontexte inováčných trendov v príprave budúcich učiteľov anglického jazyka. In *Determinanty pregraduálnej prípravy učiteľov anglického jazyka 2*. Banská Bystrica: 2013, pp. 74–97. ISBN 978-80-557-0484-5.
- ŠTULAJTEROVÁ, Alena. 2012. Interkultúrna komunikácia z hľadiska adaptácie prevzatých slov v systéme slovenského jazyka. L'adaptation des emprunts par la langue slovaque comme élément de l'analyse de la communication interculturelle. In *Brána jazykov k ľudom otvorená IV. – La porte des langues s'ouvre aux hommes IV.*, Paris: Inalco, 2012, no. 4, pp. 159–166, ISBN 978-2-9536153-3-3.
- ŠTULAJTEROVÁ, Alena. 2019. *An Introduction to Language Studies*. Banská Bystrica: Belianum, Univerzita Mateja Bela, Filozofická fakulta, 2019, p. 192, ISBN 978-80-557-1575-9.
- ŠTULAJTEROVÁ, Alena – ŠAVELOVÁ, Jana. 2003. *Historical and Linguistic Interpretation of French Influence on English*. In *Acta linguistica*, No. 5 (interkultúrna komunikácia), Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Ekonomická fakulta, 2003, pp. 68-71. ISBN 80-8055-825-6.
- ZÁZRIVCOVÁ, Monika. 2015. Interkomprehenzia – cesta a metóda k plurilingválnemu vzdelávaniu v praxi. In *Multilingválne spracovanie informácií. Interkomprehenzia v cudzích jazykoch*. Banská Bystrica: Belianum, Univerzita Mateja Bela, 2015, pp. 7–21. ISBN 978-80-557-1016-7.